

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokous 2/2021

Aika 8.9.2021, klo 13.00–16.00

Paikka etäyhteydellä

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
~~(Päivi Ylikorpi)~~

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
~~(Kristiina Ertola)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström
~~(Ville Vepsäläinen)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
~~(Kati Tuomola)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

Sari Salminen
~~(Taina Mikkonen)~~

Käytännön eläinsuojeluvantatyötä tekevä viranomainen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
~~(Hanna Kukkola)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto
~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
~~(Vuokko Pekkola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
~~(Päivi Tiitinen)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
~~(Emmi Meriranta)~~

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Kutsuttuna

Tomi Lehtimäki, SILE-tutkija

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Kokouksessa oli paikalla 13 jäsentä, 6 varajäsentä, pysyvät asiantuntijat Saara Kupsala ja Tiina Pullola sekä kutsuttuna Tomi Lehtimäki.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienin muutoksin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinten hyvinvointilain valmistelu on loppusuoralla ja lakiehdotus tulossa lausunnoille piakkoin. Lausuntokierroksen alussa järjestetään lakiuudistuksen pääkohtia ja muutoksia käsittelevä webinaari.
4. Eläinsuojeluasiamies kertoi jättäneensä lausuntonsa eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esitykseen laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä. Lain soveltamisalaa laajennettaisiin lemmikkieläinten rekisteröintiin ja tunnistamiseen niiden hyvinvoinnin varmistamiseksi. Laissa annettaisiin myös asetusvaltuus eläinlajikohtaisesta lemmikkien merkitsemisestä ja rekisteröinnistä. Myös kissojen pakollinen merkintä ja rekisteröinti olisi tarpeen. Laissa mainittu kaupallisessa tarkoituksessa koiria, kissoja ja fettejä jäsenmaiden välillä ja EU:n rajoilla kuljettavien toimijoiden rekisteröinti on hyvä asia eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi, mutta myös zoonoosien leviämisen estämiseksi ja eläintautien vastustamiseksi. Rekisteröintipakko edistäisi eläinten hyvinvointia antamalla välineitä vastuullisen lemmikinpidon ja kaupan edistämiseen, auttaisi ehkäisemään pentutehtailua ja laitonta maahantuontia, turvaisi löytöeläinten asemaa helpottamalla löytöeläimen tunnistamista ja nopeuttamalla niiden palautumista omistajilleen. Se vähentäisi pitkällä tähtäimellä oletettavasti myös löytökissaongelmaa, kun löytökissan omistaja olisi helpompi saada vastuuseen, ja lemmikkikissat pystyttäisiin erottamaan populaatiokissoista. Ruokavirasto on jo aloittanut työn rekisterin saamiseksi toimintaan, kun laki tulee voimaan. Pakollinen merkintä mahdollistaa myös viranomaisen haltuun päätyneiden eläinten säilytysaikojen lyhentämisen ja selkeyttää siihen liittyvää hallinnollista prosessia.

Eläinsuojeluasiamies järjestää syksyn aikana pyöreän pöydän keskustelun ja ensi keväänä eläinten hyvinvointiseminaarin yhdessä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa. Neuvottelukunnan jäsenet voivat ehdottaa, mitä lajeja ja/tai aiheita tilaisuuksissa tulisi käsitellä.

5. (Eläinten hyvinvointilain luonnosta ei käsitelty, koska laki ei vielä ehtinyt lausunnoille)
6. [SILE-hanketta](#) (Lainsäädännön vaikutukset hiljaisiin toimijoihin) esitteli tutkija Tomi Lehtimäki. Neuvottelukunnan edellisen kauden kokoonpano lupasi, että neuvottelukunta osallistuu hankkeeseen avustamalla tutkijoita. Hanke on monialainen Suomen Akatemian strategisen rahoituksen hanke. Eläimet eivät pysty osallistumaan itseään koskevan lainsäädännön valmisteluun ja vaikutuksiin, vaikka niihin kohdistuu voimakasta sääntelyä ja niiden asema nostattaa moraalisia jännitteitä ja taloudellisia näkökohtia, Lehtimäki kertoi. Tutkimus selvittää, miten hiljaisten toimijoiden asema, hyvinvointi ja oikeudet otetaan huomioon lainsäädännössä, millaista tietoa arvostetaan, millainen tieto vaikuttaa lainsäädäntöprosesseissa ja sääntelyssä, kuka edustaa hiljaisia toimijoita ja millaisella tiedolla, kuinka intressien väliset jännitteet ilmenevät ja kuinka niitä ratkotaan. Lisäksi tarkastellaan sääntelyn vaikutuksia toimijoihin ja covid19-pandemian vaikutuksia. Aineistona hyödynnetään mm. lainvalmisteluaineistoja, haastatteluja ja työpajoja.

Eläimiä koskevassa työpaketissa keskeistä on tarkastella, ketkä pääsevät puhumaan eläinten puolesta, millä argumenteilla, millaisia eettisiä näkökumia niihin liittyy ja kuinka prosesseja voitaisiin saada toimivammiksi niin, että eläinten ääni saataisiin

lainvalmistelussa paremmin kuuluviin. Tavoitteena on luoda vuorovaikutusta toimijoiden välille ja siten edistää eläinten äänen kuulumista lainsäädännössä.

Lehtimäki pyysi neuvottelukunnalta lupaa päästä seuraamaan neuvottelukunnan kokouksia aineistonkeruun näkökulmasta. Neuvottelukunta hyväksyi pyynnön. Suostumuksesta tehdään kirjallinen sopimus seuraavaan kokoukseen mennessä.

7. Lemmikkieläinten rehuksi kasvatettavien hyönteisten hyvinvointia käsiteltiin Korkeasaaren kuraattori Ville Vepsäläisen alustuksen pohjalta, tavoitteena yhteinen kannanotto muiden neuvottelukuntien kanssa. Hyönteisissä on useita lajeja, joita pidetään sekä lemmikkeinä että kasvatetaan rehuksi muille eläimille niin eläintarhoissa kuin lemmikkiharrastajien keskuudessa. Elävien hyönteisten tarjoilu ruoaksi toimii myös virikkeenä niitä syöville eläimille.

Rehuksi kasvatettavien hyönteisten pidossa on tärkeää huomioida mm. kosteus, lämpö, kasvatusalustan laatu ja ruokinta, mukaan lukien tuorehunan tarjoaminen. Lopetusmenetelmänä Korkeasaarissa suositetaan pakastusta. Kasvatettavien lajien perusbiologia on tunnettava ja tiedettävä, millaisissa oloissa ne luonnossa eläisivät. Elinympäristön on oltava riittävän monipuolinen.

Hyönteisten lopettaminen on keskeisenä aiheena neuvottelukuntien suunnittelemassa yhteislausunnossa: lopetusmenetelmistä tarvittaisiin lisää tutkittua tietoa, sillä sitä ei tällä hetkellä ole riittävästi saatavilla. Pohdittiin lajin statuksen merkitystä eläimen lopettamiselle: lemmikkieläimet lopetetaan usein erilaisin menetelmin kuin saman lajin eläimet haittaeläimen roolissa, jolloin esimerkiksi lemmikkirotan lopettaminen samoin keinoin kuin luonnonvaraisen rotan olisi laitonta. Pohdittiin, voiko lemmikkihyönteisiä vaatia lopetettavaksi eri menetelmin kuin rehuksi kasvatettavia hyönteisiä.

Neuvottelukunta halusi painottaa yhteisessä lausunnossa sitä, että hyönteisillä on monta roolia: niitä pidetään lemmikkeinä, kasvatetaan rehuksi muille lemmikeille ja tuotantoeläimille sekä käytetään koe-eläiminä. Neuvottelukunta halusi myös muistuttaa lausunnossa, että eläinten pitoympäristössä on huomioitava eläinten lajikohtaiset tarpeet. Jos hyönteisiä on tarpeen lopettaa, se on tehtävä tarpeetonta kipua tuottamatta. Lausunnossa toivottiin tuotavan esiin myös lemmikkipuolen erikoisuus, hyönteisten elävänä syöttäminen, joka ei vastaa humaania lopetusta mutta on hyönteiselle luonnollinen tapa kuolla.

Päätettiin, että Joonas Gustafsson, Ville Vepsäläinen ja Mats Wikström laativat luonnoksen neuvottelukunnan lisäyksiksi yhteislausuntoon seuraavaan kokoukseen mennessä. Eläinsuojeluasiamies huomautti, että yhteislausuntoon tulee yhteinen osa ja jokaisen neuvottelukunnan oma osuus, jossa kukin voi tuoda esiin tärkeimpinä pitämiään aiheita.

8. Muut asiat

- Kysyttiin, onko neuvottelukunta aiemmin käsitellyt eläinten tarvetta saada lajinmukaista ravintoa (käytännössä karnivorien ruokintaa). Päätettiin katsoa eläinten hyvinvointilain luonnos ja tarttua aiheeseen, jos siihen luonnoksen perusteella on tarvetta.
- Varapuheenjohtajalle voi ilmoittaa, jos haluaa liittyä neuvottelukunnan facebook-ryhmään.
- Katriina Tiira: Koirien kognitiivisten testien aineistoista on tehty julkaisu, joka käsittelee sukupuolieroja koirien impulsiivisuudessa ja ongelmanratkaisustrategioissa. Rotujen ja sukupuolten välillä on havaittu

huomattavia eroja siinä, miten eri sukupuolet tukeutuvat ihmiseen, millainen niiden itsehillintä on, ja miten impulsiivisesti ja aktiivisesti ne toimivat.

- Elli Valtonen: pääkaupunkiseudun eläinsuojeluilmoitusten perusteella tehtyjä hallintopäätöksiä tarkasteleva tutkimusartikkeli on julkaistu. Suurin osa eläinsuojeluongelmista liittyy eläinten pitopaikkaan, eläinlääkärin hoidon puutteeseen ja eläimiin kohdistuvaan väkivaltaan, jota tosin havaitaan vähän suhteessa ilmoitusmääriin.
- Eläinten hyvinvointikeskus julkaisee syksyn aikana raportin lemmikkieläinten hyvinvoinnista Suomessa. Raporttiin toivotaan neuvottelukunnalta tietoa ja tilastoja lemmikkieläinten pidosta; sihteeri tiedustelee jäseniltä myöhemmin.

9. Seuraavan kokouksen ajankohta ilmoitetaan, kun eläinten hyvinvointilain luonnoksen lausuntoaikataulu selviää ja neuvottelukunta on ehtinyt tutustua luonnokseen.

10. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.33.